

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie júl 2012

IV. senát

Nálezy:

Spisová značka	IV. ÚS 95/2010
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	12. apríl 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ (Občianske združenie) namietal porušenie označených práv postupom a rozsudkami najvyššieho súdu v piatich konaniach.</p> <p>1. Sťažovateľ sa domáha priznania postavenia účastníka konania vo veci žiadosti obchodnej spoločnosti o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha – medveďa hnedého. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor ochrany prírody a starostlivosti o krajinu (ďalej len „ministerstvo“) svojím rozhodnutím sťažovateľovi nepriznalo postavenie účastníka konania v predmetnej veci. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodol minister životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „minister“) tak, že rozklad sťažovateľa zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutie ministerstva.</p> <p>Sťažovateľ podal proti označenému rozhodnutiu ministra krajskému súdu žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia tohto rozhodnutia, ako aj označeného rozhodnutia ministerstva ako správneho orgánu prvého stupňa a vrátenia veci na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkom žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ v zákonnej lehote odvolal. Najvyšší súd rozsudkom potvrdil rozsudok krajského súdu a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľa rozsudkom najvyššieho súdu, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, porušil najvyšší súd jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru <u>z dôvodu, že najvyšší súd v tejto veci postupoval a rozhodol zásadne odlišne ako v inej druhovo identickej veci.</u></p> <p>2. Sťažovateľ sa domáhal priznania postavenia účastníka konania vo veci žiadosti Slovenského poľovníckeho zväzu, Poľovníckeho združenia Ch.-H. o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha – medveďa hnedého. Ministerstvo rozhodnutím z apríla 2008 sťažovateľovi nepriznalo postavenie účastníka konania v predmetnej veci. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodol minister rozhodnutím z júna 2008 tak, že rozklad sťažovateľa zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutie ministerstva.</p> <p>Sťažovateľ podal proti označenému rozhodnutiu ministra krajskému súdu žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia tohto rozhodnutia, ako aj označeného rozhodnutia ministerstva ako správneho orgánu prvého stupňa a vrátenia veci na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkom z decembra 2008 žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ v zákonnej lehote odvolal. Najvyšší súd rozsudkom z júna 2009 potvrdil rozsudok krajského súdu a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľa rozsudkom z júna 2009, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, porušil najvyšší súd jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo</p>

	<p>podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru <u>z dôvodu, že najvyšší súd v tejto veci postupoval a rozhodol zásadne odlišne ako v inej druhovo identickej veci.</u></p> <p>3. Sťažovateľ sa domáhal priznania postavenia účastníka konania vo veci žiadosti Pozemkového spoločenstva bývalých urbáristov obce P. o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha – medveďa hnedého. Ministerstvo rozhodnutím z apríla 2008 sťažovateľovi nepriznalo postavenie účastníka konania v predmetnej veci. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodol minister rozhodnutím z júna 2008 tak, že rozklad sťažovateľa zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutie ministerstva.</p> <p>Sťažovateľ podal proti označenému rozhodnutiu ministra krajskému súdu žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia tohto rozhodnutia, ako aj označeného rozhodnutia ministerstva ako správneho orgánu prvého stupňa a vrátenia veci na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkom z decembra 2008 žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ v zákonnej lehote odvolal. Najvyšší súd rozsudkom z júna 2009 potvrdil rozsudok krajského súdu a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľa rozsudkom z júna 2009, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, porušil najvyšší súd jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru <u>z dôvodu, že najvyšší súd v tejto veci postupoval a rozhodol zásadne odlišne ako v inej druhovo identickej veci.</u></p> <p>4. Sťažovateľ sa domáhal priznania postavenia účastníka konania vo veci žiadosti Urbáru obce R., pozemkového spoločenstva R. o povolenie výnimky na spracovania kalamity v A – zóne – Babia hora na území Chránenej krajinskej oblasti Horná Orava. Ministerstvo rozhodnutím z júna 2008 sťažovateľovi nepriznalo postavenie účastníka konania v predmetnej veci. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodol minister rozhodnutím z augusta 2008 tak, že rozklad sťažovateľa zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutie ministerstva.</p> <p>Sťažovateľ podal proti označenému rozhodnutiu ministra krajskému súdu žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia tohto rozhodnutia, ako aj označeného rozhodnutia ministerstva ako správneho orgánu prvého stupňa a vrátenia veci na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkom z januára 2009 žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ v zákonnej lehote odvolal. Najvyšší súd rozsudkom z júna 2009 potvrdil rozsudok krajského súdu a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľa rozsudkom z júna 2009, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, porušil najvyšší súd jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru <u>z dôvodu, že najvyšší súd v tejto veci postupoval a rozhodol zásadne odlišne ako v inej druhovo identickej veci.</u></p> <p>5. Sťažovateľ sa domáhal priznania postavenia účastníka konania vo veci žiadosti Slovenského poľovníckeho zväzu, Poľovníckeho združenia S. – Z. o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha – medveďa hnedého. Ministerstvo rozhodnutím z apríla 2008 sťažovateľovi nepriznalo postavenie účastníka konania v predmetnej veci. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodol minister rozhodnutím z júna 2008 tak, že rozklad sťažovateľa zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutie ministerstva.</p> <p>Sťažovateľ podal proti označenému rozhodnutiu ministra krajskému súdu žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia tohto rozhodnutia, ako aj označeného rozhodnutia ministerstva ako správneho orgánu prvého stupňa a vrátenia veci na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkom z januára 2009 žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ v zákonnej lehote odvolal. Najvyšší súd rozsudkom zo septembra 2009 potvrdil rozsudok krajského súdu a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľa rozsudkom zo septembra 2009, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, porušil najvyšší súd jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru <u>z dôvodu, že najvyšší súd v tejto veci postupoval a rozhodol zásadne odlišne ako v inej druhovo identickej veci.</u></p> <p>Z obsahu sťažností vyplýva, že ich podstatou je námietka sťažovateľa proti „odlišnému“ postupu najvyššieho súdu v obsahovo identických konaniach v súvislosti s (ne)uplatnením jeho oprávnenia predložiť návrh na začatie konania o prejudiciálnej otázke Súdnemu dvoru podľa čl. 234 Zmluvy o založení ES (v súčasnosti čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ, pozn.).</p>
ratio decidendi	Podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ (pôvodný čl. 234 Zmluvy o založení ES, pozn.) Súdny dvor má právomoc vydať predbežný nález o otázkach, ktoré sa týkajú:

- a) výkladu zmlúv;
- b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie.

Podľa rozsudku Súdneho dvora č. C-240/09 z 8. marca 2011 zatiaľ nepublikovaného v Zbierke Súdneho dvora „*článok 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia schváleného v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady č. 2005/370/ES zo 17. februára 2005 nemá priamy účinok v práve EÚ. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý bude v čo najväčšej možnej miere v súlade s cieľmi čl. 9 ods. 3 tohto dohovoru aj s cieľom účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom EÚ, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, akou je Lesoochranárske zoskupenie V., napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom EÚ v oblasti životného prostredia.*“.

V súvislosti s ústavným rámcom rozhodovania ústavného súdu v tejto veci je potrebné zdôrazniť, že ústavný súd pri rozhodovaní o tom, či boli porušené základné práva sťažovateľa v konaní pred najvyšším súdom, musel vziať do úvahy, oproti stavu konania v čase, keď bola podaná sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, aj rozsudok Súdneho dvora č. C-240/09 z 8. marca 2011. Tento rozsudok je pre ústavný súd záväzným výkladom práva EÚ majúci určujúci význam pri vymedzovaní obsahu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie aj v konaní o sťažnostiach.

Predmetom sťažností v tomto konaní pred ústavným súdom je sťažovateľom namietaná rozdielna rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu týkajúca sa procesného postupu v súvislosti s (ne)predložením prejudiciálnej otázky vo vecne a právne (v zásade) identických konaniach, v ktorých sa však sťažovateľ sám predloženia prejudiciálnej otázky „nedožadoval“.

Ústavný súd pripomína, že ak vnútroštátny súd nepredloží prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru v konkrétnej veci, kde to bola jeho povinnosť (nielen možnosť tak urobiť), potom to môže za istých okolností zakladať zodpovednosť členského štátu za porušenie práva EÚ postupom a rozhodovaním vnútroštátneho súdu.

Je nevyhnutné, aby sa ústavný súd zameril na posúdenie skutočnosti, či vnútroštátny súd (v okolnostiach daného prípadu najvyšší súd, pozn.) bol povinný prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru predložiť a či bol výklad práva EÚ uskutočnený Súdnym dvorom na základe predložených prejudiciálnych otázok v konečnom dôsledku nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci samej.

Účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdneho dvora spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdnym dvorom pri výklade práva EÚ.

Je vecou len vnútroštátneho súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za súdne rozhodnutie, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozsudku o prejudiciálnej otázke pre vydanie rozsudku vo veci samej, ako aj relevantnosť otázok, ktoré položí Súdnemu dvoru. V dôsledku toho je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť, pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva EÚ.

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ (resp. čl. 234 Zmluvy o založení ES) platí len pre taký vnútroštátny súd, ktorý je súdom poslednej inštancie v konkrétnom spore alebo v inej právnej veci, t. j. súdom, proti ktorého rozhodnutiu nemožno podať žiaden opravný prostriedok.

Ak taký súd, ktorý je súdom, proti ktorého rozhodnutiu už niet žiadneho opravného prostriedku, nepredloží prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru, hoci tak urobiť mal, otvára sa otázka ústavnosti jeho postupu so zreteľom na čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 1 ústavy, pričom treba pripomenúť aj jeho povinnosť podľa § 1 v spojení s § 109 ods. 1 písm. c) OSP zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov konania.

Je nepochybné, že v okolnostiach namietaných prípadov rozhodnutia najvyššieho súdu sú (boli) rozhodnutiami všeobecného súdu, proti ktorým nie sú prípustné opravné prostriedky.

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Súdny, ktoré sú z dôvodu svojho postavenia vo vnútroštátnom súdnom systéme povinné predkladať prejudiciálne otázky, sa môžu tejto povinnosti vyhnúť za splnenia niektorého alebo viacerých nasledujúcich predpokladov:

- a) ak odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam pre vytvorenie

	<p>právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,</p> <p>b) ak ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdny dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdneho dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „acte éclairé“),</p> <p>c) ak je výklad práva Spoločenstva alebo EÚ taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „acte clair“).</p> <p>Nie je správny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého citovaný rozsudok Súdneho dvora má účinky len ex nunc.</p> <p>Napokon treba uviesť, že práve z druhej vety rozsudku č. C-240/09 jasne vyplýva, že na priznanie oprávnenia sťažovateľovi podať opravný prostriedok alebo žalobu proti rozhodnutiam prijatým v rámci správneho konania nie je vôbec potrebný priamy účinok čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, ale postačí uplatnenie princípov procesnej autonómie vymedzenej v judikatúre Súdneho dvora, ktoré jasne určujú limity výkladu vnútroštátneho práva pri ochrane práv vyplývajúcich z práva EÚ.</p> <p>Pristup k spravodlivosti podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru patrí podľa názoru ústavného súdu do obsahu základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie (resp. spravodlivý proces) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 ods. 1 charty. Potvrďuje to aj bod 48 rozsudku Súdneho dvora č. C-240/09 z 8. marca 2011, podľa ktorého: „Nemožno si preto predstaviť, že by bez toho, aby sa narušila účinná ochrana práva Únie v oblasti životného prostredia, bol možný taký výklad ustanovení článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, ktorý by spôsobil praktickú nemožnosť alebo veľkú obtiažnosť výkonu práv zverených právom Únie.“</p> <p>Najvyšší súd v konaniach a rozsudkoch, o ktorých sa koná v tomto konaní o sťažnosti, nevykonal taký výklad vnútroštátneho procesného práva (§ 250 ods. 2 a § 250m ods. 3 OSP upravujúce predpoklady účasti v správnom súdnom konaní), ktorý by zodpovedal výroku rozsudku Súdneho dvora č. C-240/09 z 8. marca 2011.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd si povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ náležite neuvedomil, a preto ju nesplnil tak, aby to viedlo k zabezpečeniu základných práv sťažovateľa v konaniach pred ním.</p> <p>Porušenie tejto povinnosti tak, ako to napokon vyplýva aj z rozsudku Súdneho dvora č. C-240/09 z 8. marca 2011, znamená súčasne aj to, že <u>najvyšší súd namietanými konaniami a v nich vydanými rozsudkami porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj princípy spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru</u>, a preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.</p> <p>Rozsudky najvyššieho súdu zrušuje a veci mu vracia na ďalšie konania.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Ústavný súd SR: II. ÚS 90/05, IV. ÚS 206/08, III. ÚS 151/07 Súdny dvor: č. C-240/09 z 8. marca 2011, Köbler proti Rakúskej republike C-224/01, z 30. septembra 2003, C 13/05 z 11. júla 2006, C-262/96 zo 4. mája 1999

spisová značka	IV. ÚS 118/2010
súdca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	12. apríl 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ (Občianske združenie) namietal porušenie označených práv postupom a rozsudkami najvyššieho súdu v piatich konaniach.</p> <p>Sťažnosti pôvodne vedené ústavným súdom pod piatimi spisovými značkami boli uznesením ústavného súdu prijaté na ďalšie konanie a spojené na spoločné, pričom toto konanie bolo zároveň prerušené podľa § 109 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vzhľadom na skutočnosť, že Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) na základe uznesenia najvyššieho súdu, ktorým bol predložený návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len „Zmluva o ES“; v súčasnosti čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pozn.), riešil v konaní vedenom</p>

	<p>pod č. C-240/09 otázku, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 118/2010.</p> <p>Súdny dvor v predmetnej veci vyhlásil rozsudok č. C-240/09 8. marca 2011, v ktorom konštatoval, že na najvyššom súdom predložené prejudiciálne otázky týkajúce sa sféry práva EÚ „je potrebné odpovedať na prvú a druhú položenú otázku tak, že článok 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru nemá priamy účinok v práve Únie. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý bude v čo najväčšej možnej miere v súlade tak s cieľmi článku 9 ods. 3 tohto dohovoru, ako aj s cieľom účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, akou je zoskupenie VLK, napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Únie v oblasti životného prostredia.“</p> <p>Podľa názoru sťažovateľa rozsudkami, ako aj postupmi, ktoré mu predchádzali, porušil najvyšší súd jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že v tejto veci postupoval a rozhodol zásadne odlišne ako v inej druhovo identickej veci.</p> <p>Z obsahu sťažností vyplýva, že ich podstatou je námietka sťažovateľa proti „odlišnému“ postupu najvyššieho súdu v obsahovo identických konaniach v súvislosti s (ne)uplatnením jeho oprávnenia predložiť návrh na začatie konania o prejudiciálnej otázke Súdnemu dvoru podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ (pôvodne podľa čl. 234 Zmluvy o ES).</p>
ratio decidendi	<p>Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že konanie, v ktorom najvyšší súd Súdnemu dvoru položil prejudiciálnu otázku a konania o ktorých ústavnosti ústavný súd rozhoduje v tomto konaní, sú z vecného hľadiska a zásadných právnych otázok, ku ktorým treba zaujať stanovisko, v zásade totožné; týkajú sa právneho postavenia sťažovateľa (ako občianskeho združenia zameraného na ochranu životného prostredia, pozn.) v správnych konaniach, ktorých predmetom bolo rozhodovanie o povolení výnimky z podmienok ochrany chránených živočíchov, resp. o povolení výnimky a vydanie súhlasu na aplikáciu chemických látok a hnojív na chránenom území.</p> <p>V súlade s judikatúrou ústavného súdu účastník konania má právo na to, aby každý spor alebo iná právna vec sa pred vnútroštátnym súdom rozhodovala na základe správneho a adekvátneho právneho základu. Súčasťou takého právneho základu však po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je aj výklad komunitárneho práva (podľa v súčasnosti platnej terminológie „práva EÚ“, pozn.) podľa čl. 234 Zmluvy o ES (v súčasnosti čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ, pozn.) v konaní o prejudiciálnej otázke. V takom prípade tvorí výklad práva EÚ obsiahnutý v rozsudku Súdného dvora súčasť právneho základu rozhodovania vo veci samej.</p> <p>Ústavný súd poukazuje na to, že ak vnútroštátny súd nepredloží prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru v konkrétnej veci, kde to bola jeho povinnosť (nielen možnosť tak urobiť), potom to môže za istých okolností zakladať zodpovednosť členského štátu za porušenie komunitárneho práva (práva EÚ) postupom a rozhodovaním vnútroštátneho súdu.</p> <p>Je preto nevyhnutné, aby sa ústavný súd zameril na posúdenie skutočnosti, či vnútroštátny súd (v okolnostiach prípadu najvyšší súd, pozn.) bol povinný prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru predložiť a či bol výklad práva EÚ uskutočnený Súdnym dvorom na základe predložených prejudiciálnych otázok v konečnom dôsledku nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci samej.</p> <p>Najvyšší súd konal v preskúmvanej veci ako súd, ktorý bol povinný predložiť prejudiciálnu otázku podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ. O tom nevznikli v konaní pred ústavným súdom žiadne pochybnosti a tieto pochybnosti nezakladá ani to, že najvyšší súd bol takého názoru, že nemusel predložiť prejudiciálnu otázku.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd si povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku náležite neuviedol, a preto ju nesplnil tak, aby to viedlo k zabezpečeniu základných práv sťažovateľa v konaní pred ním.</p> <p>Porušenie tejto povinnosti tak, ako to napokon vyplýva aj z rozsudku Súdného dvora z 8. marca 2011 č. C-240/09, znamená súčasne aj to, že najvyšší súd porušil základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.</p>

	Rozsudky najvyššieho súdu zrušuje a veci mu vracia na ďalšie konania.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd SR: IV. ÚS 206/08, II. ÚS 90/05, IV. ÚS 206/08, III. ÚS 151/07 Súdny dvor: č. C-240/09 z 8. marca 2011, Köbler proti Rakúskej republike č. C-224/01 z 30. septembra 2003

spisová značka	IV. ÚS 54/2012
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	7. jún 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) namietala porušenie označených práv postupom krajského súdu a jeho rozsudkom, kde sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalovanej.</p> <p>Z príloh k sťažnosti vyplýva, že krajský súd rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým tento rozhodol, že sťažovateľka (žalovaná, pozn.) je povinná zaplatiť žalobkyni peňažnú sumu.</p> <p>Sťažovateľka zakladá svoju argumentáciu o porušení ňou označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru na troch kľúčových námietkach.</p> <p>Sťažovateľka predovšetkým namieta, že krajský súd (a pred ním okresný súd) nesprávne právne posúdili skutkové zistenia, keďže podľa jej názoru <i>«v konaní bolo nesporne preukázané, že uzavretá zmluva bola určitá a zrozumiteľná v tom, že plnenie zo strany žalobcu sa malo poskytovať len na základe vyžiadania našej spoločnosti (článok III. zmluvy „Dodávateľ poskytne poradenstvo priebežne podľa požiadaviek odberateľa“)</i> a za mesiac poskytovania služieb mu bude vyplatená odmena vo výške 30.000 Sk plus DPH. Súd právne uzavrel, že žalobcovi patrí odmena mesačne vo výške 30.000 Sk plus DPH bez ohľadu na to, či prácu vykonával alebo nie.».</p> <p>Druhá námietka sťažovateľky sa rovnako týka nesprávneho právneho posúdenia úkonu sťažovateľky „výpoveď zo zmluvy“ z 11. apríla 2007, v spojení s tým aj platnosti zmluvy o zabezpečení poradenstva z 26. decembra 2002 (ďalej len „zmluva o poradenstve“), keďže podľa sťažovateľky bolo preukázané doručenie listiny, a to „<i>pisomného vyjadrenia odstúpenia od zmluvy podľa článku IX., bod 5 zmluvy a súdy napriek uvedenému uzavreli vec tak, že zmluva platí aj naďalej</i>“. Sťažovateľka pritom tvrdí, že „<i>všeobecné súdy zhodne uviedli, že listina, ktorou sme odstúpili od zmluvy nespĺňala náležitosti účinného odstúpenia od zmluvy a poukazovali na ustanovenie § 344 a § 345 ods. 1 až 3 Obchodného zákonníka, ako aj § 345 ods. 1 Obchodného zákonníka. Pritom je zrejmé, že na odstúpenie od zmluvy sa nemohli vzťahovať ustanovenia § 345 a § 346 Obchodného zákonníka z toho dôvodu, že sme odstupovali nie podľa zákona, ale podľa zmluvy, v ktorej je jasne uvedené, že odstúpiť od zmluvy môže samostatne ktorákoľvek so zmluvných strán na základe písomného vyjadrenia. Súdy napriek tomu trvali na tom, že sme mali poskytnúť dodatočnú primeranú lehotu na splnenie zmluvnej povinnosti a až potom od zmluvy odstúpiť. Tento právny záver je takisto v extrémnom nesúlade s vykonanými dôkazmi.</i>“.</p> <p>V neposlednom rade sťažovateľka namieta, že krajský súd namietaným rozsudkom poskytol právnu ochranu žalobcovi v rozpore s dobrými mravmi a zásadami poctivého obchodného styku, keďže zákon podľa jej tvrdenia nechráni „<i>taký výkon práva, ktorý sa prieči zásadám poctivého obchodného styku. Takýmto výkonom práva sa prekračujú medze zmluvnej voľnosti, ktorú zákon poskytuje v obchodných záväzkových vzťahoch. Tieto zásady sú kritériom právnej ochrany v tom zmysle, že pokiaľ výkon práva je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, aj keď neporušuje žiadne kogentné ustanovenie zákona, nepožíva právnu ochranu.</i>“.</p>
ratio decidendi	Ústavný súd považoval za potrebné poukázať predovšetkým na § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia prvostupňového súdu, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov tohto rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti rozhodnutia ďalšie dôvody. Vo svojej

ustálenej judikatúre aj vo väzbe na citovaný § 219 ods. 2 OSP ústavný súd tiež zdôrazňuje, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Vo vzťahu k prvej námietke sťažovateľky (nesprávne právne posúdenie skutkových zistení, pozn.) ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že okresný súd v rozsudku mal za preukázané, že „žalobca a žalovaný uzavreli platnú zmluvu, ktorej predmetom bolo poskytovanie poradenských a konzultačných služieb. Dohodnutá odmena bola stanovená paušálne a nebola ničím podmienená, je to zrejmé z toho, že žiadna z faktúr neobsahovala podklady. Obidvom stranám bol známy obsah zmluvy a aj ho rešpektovali, o čom svedčí jej niekoľkoročné plnenie.“

Odôvodnenie krajského súdu v napadnutom konaní, ktorý sa stotožnil so závermi okresného súdu, je vo vzťahu k prvej námietke sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné. Krajský súd zo skutkových okolností vyvodil právne závery, ktoré zodpovedajú ústavne konformnej interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem, pričom sťažovateľka neuviedla vo svojej sťažnosti také argumenty, ktoré by mohli spochybniť ústavnosť záveru krajského súdu o predmete zmluvy o poradenstve a signalizovať tak jeho arbitrárnosť. Ústavný súd aj s prihliadnutím na právny záver okresného súdu a krajského súdu vyplývajúci z konania o prvej žalobe nemal pochybnosti o správnosti skutkového zistenia a na tieto skutkové zistenia uplatneného právneho posúdenia.

Vo vzťahu k druhej námietke sťažovateľky týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia úkonu sťažovateľky označeného ako „výpoveď zo zmluvy“ z 11. apríla 2007, a tým aj platnosti zmluvy o poradenstve ústavný súd v prvom rade opätovne poukazuje na právne závery vyplývajúce z napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým tento potvrdil rozsudok okresného súdu, podľa ktorých krajský súd zhodne s názorom okresného súdu mal za preukázané, že sťažovateľka (odberateľka, pozn.) uzatvorila so žalobkyňou (dodávateľkou, pozn.) zmluvu o poradenstve, predmetom ktorej bol záväzok dodávateľky zabezpečiť poradenské a konzultačné služby priebežne podľa požiadaviek odberateľky, pričom „Dohodnutá odmena bola stanovená paušálne a nebola ničím podmienená“ (citované z rozsudku okresného súdu č), takže „vedené záväzky sú v súlade s ustanovením článku 2 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého každý môže konať čo nie je zákonom zakázané a nesmie byť nútený konať to, čo mu zákon neukladá.“ (citované z napadnutého rozsudku krajského súdu, pozn.).

Ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že ak mal krajský súd v napadnutom konaní za preukázané, že zmluva o poradenstve uzavretá medzi sťažovateľkou ako odberateľkou a žalobkyňou ako dodávateľkou je nepodmienená, čo v konečnom dôsledku znamená pre sťažovateľku záväzok platiť paušálne mesačne zmluvou o poradenstve stanovenú sumu bez ohľadu na to, či k plneniu zo strany žalobkyne (dodávateľky, pozn.) došlo alebo nie, potom skutočnosť predstavujúca zákonom ustanovenú podmienku odstúpenia od zmluvy (omeškanie dodávateľky, pozn.) nemôže reálne nastať. Navyše, ak krajský súd vo vzťahu k právnomu úkonu sťažovateľky označenému ako „výpoveď zo zmluvy“ z 11. apríla 2007 uviedol, že „výpoveď nie je možné považovať za platné odstúpenie od zmluvy“, pretože „Obchodný zákonník ani výpoveď zo zmluvy nepozná“, tak potom takýto výklad príslušných ustanovení Obchodného zákonníka stavia sťažovateľku do pozície účastníčky záväzkovo-právneho vzťahu, ktorá nemá zákonnú ani zmluvnú možnosť právne relevantným spôsobom ukončiť tento záväzkovo-právny vzťah, ktorého trvanie je pre ňu zjavne nevýhodné (zaväzuje ju na dobu neurčitú uhrádzať faktúry za nulové plnenie zo strany žalobkyne, pozn.). V záujme spravodlivého usporiadania vzťahov medzi sťažovateľkou a žalobkyňou bolo podľa názoru ústavného súdu úlohou krajského súdu zohľadniť túto skutočnosť a to aj v širších súvislostiach ako len formalistickým výkladom § 345 a § 346 ObZ.

Sťažovateľka vo svojom odvolaní výslovne namietala (rovnako tak ako v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu, pozn.), že „výkon práva žalobcu je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku a preto nepožíva právnu ochranu“. Na túto námietku sťažovateľky reagoval krajský súd v napadnutom rozsudku len stručne, keď poukázal na to, že „... z obsahu zmluvy o zabezpečení poradenstva zo dňa 26. 12. 2002 nevyplýva, že táto zmluva bola uzatvorená v rozpore s princípom poctivosti. Účastníci zmluvu uzavreli dobrovoľne a slobodne a prevzali na seba aj dohodnuté zmluvné záväzky.“. Takýto spôsob vysporiadania sa s odvolacou námietkou sťažovateľky

	<p>nesvedčí o záujme krajského súdu spravodlivo usporiadať vzťahy medzi sťažovateľkou a žalobkyňou a ústavný súd ho považuje v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci z ústavného hľadiska za neakceptovateľný a neudržateľný. Z obsahu uvedenej odvolacej námietky (a dokonca i z formy jej reprodukovania v napadnutom rozsudku krajského súdu, pozn.) totiž zjavne možno vyvodit', že sťažovateľka ňou nenamietala samotné uzatvorenie zmluvy o poradenstve, ale jej ďalší výkon („výkon práva žalobcu...“), pričom navyše z obsahu úkonu sťažovateľky označeného ako „výpoveď zo zmluvy“ z 11. apríla 2007 možno podľa názoru ústavného súdu celkom zjavne vyvodit' jej zámer ukončiť zmluvný vzťah so žalobkyňou (jeho ďalší výkon, pozn.), čo ani krajský súd v napadnutom rozsudku nespochybnil.</p> <p>V nadväznosti na ustanovenia § 1 ObZ ústavný súd považoval za potrebné poukázať na subsidiárne postavenie Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) vo vzťahu k Obchodnému zákonníku a v tomto kontexte aj na v ňom upravený inštitút výpovede zo zmluvného vzťahu upravený v § 582 OZ.</p> <p>V záujme spravodlivého usporiadania vzťahov medzi sťažovateľkou a žalobkyňou bolo preto podľa názoru ústavného súdu žiaduce zo strany krajského súdu preskúmať uplatniteľnosť príslušnej úpravy OZ na posudzovaný prípad v spojení s posúdením otázky, či poskytnutie právnej ochrany žalobkyňi zaručujúcej jej finančné plnenie od sťažovateľky za (neposkytované) služby, ktoré tvoria predmet zmluvy o poradenstve a ktoré od nej sťažovateľka už zjavne dlhší čas nepožaduje, zodpovedá zásadám poctivého obchodného styku, resp. dobrým mravom a v širšom kontexte aj zásade spravodlivosti, ktorá tvorí súčasť materiálne chápaného princípu právneho štátu.</p> <p>Základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základným právom podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom krajského súdu porušené boli.</p> <p>Rozsudok krajského súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p>
<p> Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>***</p>

<p>spisová značka</p>	<p>IV. ÚS 478/2011</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ľudmila Gajdošíková</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Nález – v časti nevyhovené – v časti vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>21. júna 2012</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky čl. 35 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 36 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 21 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 21 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd čl. 26 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ namieta porušenie označených práv uznesením vlády.</p> <p>Sťažovateľ bol vymenovaný do funkcie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne uznesením vlády s nástupom do funkcie dňa 21. augusta 2008. Sociálna poisťovňa v nadväznosti na toto vymenovanie uzavrela so sťažovateľom pracovnú zmluvu, ktorú za zamestnávateľa (Sociálnu poisťovňu) podpísala ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v súlade s § 4 zákona č. 552/2003 Z. z. a § 122 ods. 2 a 8 zákona č. 461/2003 Z. z.; pracovný pomer sťažovateľa v Sociálnej poisťovni mal trvať podľa tejto pracovnej zmluvy do 21. augusta 2014.</p> <p>Sťažovateľ bol odvolaný z funkcie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne na základe namietaného uznesenia vlády z 27. augusta 2010, čo mu bolo oznámené prípisom predsedníčky vlády doručeným mu 6. septembra 2010. V tomto prípise neboli</p>

	<p>uvedené žiadne zákonom ustanovené dôvody na jeho odvolanie z funkcie, ale len odkaz na namietané uznesenie vlády.</p> <p>Namietané uznesenie vlády bolo prijaté v nadväznosti na prerokovanie materiálu ministra predloženého podpredsedom vlády a ministrom označeného ako návrh na odvolanie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, ktorý obsahoval dôvody smerujúce k podaniu tohto návrhu, ktoré v konečnom dôsledku smerovali k odvolaniu sťažovateľa z funkcie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne.</p> <p>Sťažovateľ sa na rokovaní vlády o materiáli podpredsedu vlády a ministra 27. augusta 2010 nezúčastnil, pretože nebol na toto rokovanie vlády pozvaný.</p> <p>Úlohou ústavného súdu v danej veci bolo posúdiť, či namietané uznesenie vlády a postup vlády, ktorý predchádzal jeho vydaniu, zodpovedá týmto ústavným kritériám. Predovšetkým bolo jeho úlohou posúdiť, či vláda ako vrcholný orgán výkonnej moci v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci disponovala oprávnením odvolať sťažovateľa z funkcie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne (a tým zasiahnuť aj do jeho pracovnoprávneho postavenia) a či uplatnila svoju zákonom ustanovenú právomoc spôsobom, ktorý garantoval aspoň minimálny štandard procesných práv vyplývajúci priamo z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa predovšetkým zoberal do úvahy, že sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu, t. j. základného práva, ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko favorizované, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany orgánu verejnej moci) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie.</p> <p>V súvislosti so zabezpečením požiadaviek vyvoditeľných zo základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je kľúčové, aby orgán verejnej moci poskytujúci a garantujúci túto ochranu postupoval pri výkone svojich právomocí objektívne. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať jednak vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že z rozhodnutia musí byť zrejmé, že preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenie bolo v súlade s príslušnými procesnými predpismi.</p> <p>Odôvodnenie rozhodnutia príslušného orgánu verejnej moci, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivé konanie.</p> <p>Potreba náležite odôvodniť rozhodnutie orgánu verejnej moci je daná vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že jeho postup a rozhodnutie nie sú arbitrárne, neprehľadné a že jeho postup a rozhodovanie súdu sú kontrolovateľné verejnosťou.</p> <p>Uvedené požiadavky sa vzťahujú aj na výkon ústavných a zákonných právomocí vlády, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektovala pri rozhodovaní o odvolaní generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne z jeho funkcie, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná; a či teda garantovala právo sťažovateľa na inú právnu ochranu vyplývajúce mu z čl. 46 ods. 1 ústavy.</p> <p>Vychádzajúc z podstaty ústavnoprávneho sporu medzi sťažovateľom a vládou, jeho kľúčových námietok uplatnených v sťažnosti a právneho základu namietaného uznesenia vlády bolo úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa zaujať meritórne stanovisko najmä k týmto základným ústavnoprávnym problémom:</p> <p>a) či postup a namietané uznesenie vlády spojené s odvolaním sťažovateľa z funkcie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne možno posudzovať z hľadiska namietaného porušenia jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru,</p> <p>b) akú povahu má namietané uznesenie vlády o odvolaní z funkcie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne realizované rozhodnutím vlády a ovplyvňujúce relevantným spôsobom jeho pracovnoprávny vzťah k Sociálnej poisťovni,</p> <p>c) aké osobitné náležitosti má mať namietané uznesenie vlády (či iné ako sú náležitosti štandardného uznesenia vlády) a aké by mali byť požiadavky na postup vlády predchádzajúci jeho vydaniu vzhľadom na to, že sa ním zasahuje do práv, povinností</p>

a oprávnených záujmov sťažovateľa,

d) či mal mať sťažovateľ možnosť vyjadriť sa k nedostatkom, ktorých sa dopustil pri výkone funkcie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne (ktoré zistili príslušné kontrolné orgány), ktoré v konečnom dôsledku viedli k jeho odvolaniu, alebo či postačovalo pre rozhodnutie vlády priebežné vyčítanie nedostatkov v jeho činnosti a neplnenie jeho zákonom ustanovených povinností ako súčasť priebežne vykonávanej kontroly príslušnými kontrolnými orgánmi.

e) či prípadné zistenie porušenia procesných pravidiel garantovaných ako minimálny štandard právnej ochrany sťažovateľa možno kvalifikovať ako neprípustný zásah do jeho základných práv.

Rozhodnutie vlády o odvolaní sťažovateľa z funkcie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne prijaté formou uznesenia vlády okrem toho, že má povahu individuálneho právneho aktu, je rozhodnutím, ktoré vydáva vláda ako orgán s mocenskou autoritou v oblasti verejnej správy, pretože jeho obsahom je odvolanie z verejnej funkcie, ktoré nemôže byť prejavom svojvôle vlády voči dotknutej osobe, ktorá je v takejto funkcii.

Musí byť preto predvídateľné, založené na presvedčivých a pre dotknutú osobu zrozumiteľných a jasných dôvodoch, ktoré vládu viedli k uplatneniu jej zákonom zverenej právomoci, t. j. dotknutej osobe musí byť zrejmé, z akých dôvodov ju vláda z verejnej funkcie odvolala. Táto požiadavka vystupuje do popredia zvlášť vtedy, ak môže byť dotknutá osoba z verejnej funkcie odvolaná len zo zákonom taxatívne ustanovených dôvodov, čo je aj prípad sťažovateľa.

Podľa § 122 ods. 10 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z. môže byť generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne z funkcie odvolaný „ak si neplní povinnosti generálneho riaditeľa ustanovené zákonom“, ide pritom o plnenie povinností, za ktoré je v zmysle článku § 122 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. priamo zodpovedný vláde. Medzi zákonom ustanovenými povinnosťami generálneho riaditeľa treba diferencovať, a to tak z hľadiska obsahu, rozsahu, ako aj náročnosti. V nadväznosti na to, musí orgán, ktorý disponuje oprávnením odvolať generálneho riaditeľa Sociálnej funkcie, diferencovať aj pri uplatňovaní tejto svojej právomoci, t. j. posudzovať, o porušenie ktorých povinností v danom prípade išlo, a ako závažné bolo porušenie týchto povinností. V opačnom prípade možno rozhodnutie vlády o odvolaní z funkcie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne považovať za možný prejav svojvôle vlády, ktorá je v podmienkach materiálneho právneho štátu z ústavného hľadiska neakceptovateľná a neutržateľná.

V uvedených súvislostiach ústavný súd zdôrazňuje, že ak generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne možno odvolať pred uplynutím jeho funkčného obdobia, musí ísť o výnimočnú situáciu a môže to byť len zo zákonom ustanovených dôvodov (pozri § 122 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z. z.). Jedným z dvoch takýchto dôvodov je všeobecne formulované neplnenie povinností generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne. Zo všeobecnej formulácie tohto dôvodu na odvolanie z funkcie vyplýva, že posúdenie intenzity neplnenia povinností, ktoré vedie až k jeho odvolaniu z funkcie, je vecou posúdenia a správnej úvahy vlády. Aj vzhľadom na uvedené je preto požiadavka, aby generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne (v danom prípade sťažovateľ) bol o konkrétnych dôvodoch odvolania z funkcie pre neplnenie svojich zákonom ustanovených povinností informovaný a mal možnosť sa k nim vyjadriť, podľa názoru ústavného súdu z ústavnoprávneho hľadiska plne opodstatnená.

Z rozhodnutia vlády o odvolaní z funkcie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne musí byť zrejmé, ktorý zo zákonných dôvodov na odvolanie sa v danom prípade uplatnil (pozri § 122 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z. z.), a tiež to, že porušenie zákonom ustanovených povinností dosiahlo (malo) určitú intenzitu.

Dôvod odvolania musí byť totiž známy nielen vláde, ktorá odvoláva generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne a rozhoduje o jeho odvolaní v zbere, ale musí byť s ním oboznámená aj osoba, ktorej sa odvolanie týka, a to minimálne tak, že v príslušnom individuálnom akte o odvolaní bude (musí byť) explicitne uvedený zákonom ustanovený dôvod odvolania z verejnej funkcie, pričom by sa navyše žiadalo, aby tento právny akt obsahoval aj stručné, ale pritom jednoznačné odôvodnenie tohto rozhodnutia vlády. Takýmto spôsobom sa zároveň zabezpečí požiadavka transparentnosti rozhodovania vlády a aj preskúmateľnosť jej rozhodovania (v danom prípade ústavným súdom).

Len prostredníctvom takéhoto výkladu totiž možno zaručiť vnútornú

	<p>konzistentnosť právnej úpravy odvolávania generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne (jej štatutárneho orgánu) z jeho funkcie a zároveň limitovať zásahy výkonnej moci do právneho postavenia a vnútorných vzťahov verejnoprávnej inštitúcie, akou je v zmysle § 120 zákona č. 461/2003 Z. z. Sociálna poisťovňa (generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne nepodlieha pravidlám štandardne uplatňovaných v administratívno-právnych vzťahoch vo verejnej správe a nepodlieha z hľadiska riadenia priamo ani vláde, ani žiadnemu ministerstvu). Takýto postup zodpovedá ústavnému princípu právneho štátu, ktorý je vyjadrený v čl. 1 ods. 1 ústavy, ako aj vo vnútornej štruktúre ústavy.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu nepostačovalo len prijať uznesenie vlády na základe materiálu predloženého niektorým členom vlády, ktorého obsahom sú/boli dôvody na odvolanie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, bez toho, aby jeho prijatí predchádzal postup, v rámci ktorého mal byť sťažovateľ informovaný o dôvodoch svojho odvolania z funkcie a mal mať možnosť sa k týmto dôvodom vyjadriť najneskôr na rokovaní vlády, na ktoré mal byť prizvaný. Zároveň mali byť konkrétne dôvody odvolania sťažovateľa z funkcie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne premietnuté do obsahu namietaného uznesenia vlády, a to aj vzhľadom na konštitutívne účinky namietaného uznesenia vlády a jeho pracovnoprávne dôsledky na sťažovateľa (zánik verejnej funkcie a skončenie pracovného pomeru v Sociálnej poisťovni).</p> <p>Sumarizujúc doteraz uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že namietané uznesenie vlády, ktoré patrí do skupiny individuálnych právnych aktov, nielenže trpí vadou nedostatku dôvodov odvolania sťažovateľa, ale neobsahuje ani odkaz na príslušné ustanovenie zákona identifikujúce dôvod odvolania sťažovateľa napriek právnej relevancii jeho externých účinkov (pritom dôvod neobsahoval ani prípis predsedníčky vlády), čo je z hľadiska požiadaviek na ochranu verejných subjektívnych práv sťažovateľa z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neudržateľné.</p> <p>Sťažovateľ namieta aj porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že uvedený článok dohovoru obsahuje garancie na súdnu ochranu, pričom garancie na inú právnu ochranu ako súdnu nie sú jeho obsahom. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažovateľovi v tejto časti sťažnosti nevyhovel.</p> <p>Sťažovateľ sa domáha aj vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 3 a čl. 36 písm. b) ústavy a podľa čl. 21 ods. 1 a 4 a čl. 26 ods. 3 listiny, ako aj práva podľa čl. 14 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, tak ako už viackrát zdôraznil, že ochranu ústavnosti je nutné spájať s minimalizáciou zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci. V posudzovanom prípade preto nepovažoval za nevyhnutné zaujímať meritórne stanovisko k namietanému porušeniu označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru, a to aj predovšetkým z toho dôvodu, že úloha zabezpečiť ich ochranu patrí primárne vláde, ktorá sa s ňou bude môcť opätovne vysporiadať po vrátení veci na ďalšie konanie. Ústavný súd preto ani v tejto časti návrhu sťažovateľa nevyhovel.</p> <p>Základné právo sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením vlády porušené bolo.</p> <p>Uznesenie vlády zrušuje a vec vracia vláde Slovenskej republiky na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd SR: I. ÚS 2/08, IV. ÚS 115/03, IV. ÚS 296/09</p>

spisová značka	IV. ÚS 159/2012
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	3. júl 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) namietala porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu.</p> <p>Zo sťažnosti a z obsahu vyžiadaného súvisiaceho spisu vyplýva, že sťažovateľka užívala na podnikateľské účely nebytové priestory na základe nájomných zmlúv, ktoré boli rozsudkom okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu vyhlásené za absolútne neplatné. Proti uvedeným rozsudkom podala sťažovateľka generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky podnet na podanie mimoriadneho dovolania. Najvyšší súd rozsudkom mimoriadneho dovolaniu vyhovel, rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu jej nesprávneho právneho posúdenia.</p> <p>Sťažovateľka sa v konaní pred všeobecnými súdmi domáhala náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci“), ktorá jej mala byť spôsobená zrušeným rozsudkom okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu v Košiciach.</p> <p>Okresný súd zamietol žalobu sťažovateľky z dôvodu nepreukázania splnenia predpokladov nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozsudkom, keďže predchádzajúce rozsudky okresného súdu a rozsudok krajského súdu neboli zrušené z dôvodu nezákonnosti, ale z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Proti rozsudku okresného súdu sa sťažovateľka odvolala.</p> <p>Rozsudkom krajského súdu bol potvrdený rozsudok okresného súdu ako vecne správny. V dôvodoch potvrdzujúceho rozsudku krajský súd uviedol, že ani vo výroku a ani v odôvodnení rozsudku najvyššieho súdu, ktorým boli zrušené rozsudky okresného súdu aj krajského súdu, nie je obsiahnutý záver, že by zo strany obidvoch súdov došlo k porušeniu zákona, resp. že by bolo vydané nezákonné rozhodnutie, ale iba tvrdenie o nesprávnom právnom posúdení veci. Vzhľadom na túto skutočnosť neboli predmetné rozsudky zrušené ako „nezákonné rozhodnutia“, a preto nie je naplnený ani základný predpoklad nároku na náhradu škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.</p> <p><u>Proti označenému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorej tvrdila, že výklad pojmu „nezákonné rozhodnutie“ krajským súdom v napadnutom rozsudku je arbitrárny, v rozpore so zmyslom a účelom právnej úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím súdu a porušuje jej základné práva.</u></p>
ratio decidendi	<p>Podstatou odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu je úvaha, že zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím vyvoláva iba také právoplatné súdne rozhodnutie, ktoré bolo zrušené z dôvodu nezákonnosti, pričom tento dôvod musí byť výslovne uvedený vo výroku zrušujúceho rozhodnutia (v tomto smere prevzal napadnutý rozsudok krajského súdu rozhodnutie prvostupňového súdu) alebo aspoň výslovne v jeho odôvodnení. Vzhľadom na to, že podľa zrušujúceho rozsudku najvyššieho súdu bol právoplatný rozsudok krajského súdu zrušený pre nesprávne právne posúdenie veci, a nie z dôvodu jeho nezákonnosti, nie sú splnené podmienky na zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú týmto zrušeným rozhodnutím.</p> <p>Základné právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 ústavy nie je absolútne, ale v záujme zabezpečenia právnej istoty podlieha (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy) zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jeho uplatnenie.</p> <p>Zmyslom a účelom zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je ustanoviť v súlade s čl. 46 ods. 3 ústavy podmienky, za ktorých vzniká</p>

právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, a to spôsobom, ktorý umožňuje odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda takým rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré bolo neskôr posúdené ako nezákonné. Vo vzťahu k náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím základné podmienky vzniku nároku na náhradu škody ustanovuje § 6 ods. 1 zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, a to tým, že ustanovuje ako predpoklad na náhradu škody (mimo iného) vydanie nezákonného rozhodnutia a ďalej jeho zrušenie pre nezákonnosť príslušným orgánom. Tieto podmienky sú splnené iba vtedy, ak je vydané rozhodnutie následne zrušené na to príslušným orgánom práve z dôvodu nezákonnosti. Z takéhoto zrušujúceho rozhodnutia potom musí byť dôvod zrušenia skoršieho rozhodnutia (jeho nezákonnosť) zrejмый.

Ústavný súd poukazuje na to, že neexistuje ustálená, v právnej teórii či praxi bežne používaná definícia pojmu nezákonné rozhodnutie pre účely zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú takýmto rozhodnutím. Ani zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci výslovne nedefinuje, čo sa má považovať za nezákonné súdne rozhodnutie. Podľa dôvodovej správy k vládnemu návrhu zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (Osobitná časť k § 1 ods. 1 návrhu zákona, parlamentná tlač č. 342) je nezákonným rozhodnutím *«rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky... Toto rozhodnutie môže byť vydané najmä v občianskom súdnom konaní, v správnom konaní alebo v trestnom konaní. Nový zákon však explicitne nedefinuje pojem „nezákonné rozhodnutie“. Nezákonnosť rozhodnutia môže byť tak rozmanitá, že jeho zovšeobecnené vyjadrenie v definícii ako i zovšeobecňujúci popis naráža na neprekonateľné prekážky. Otázka, či bolo vydané nezákonné rozhodnutie, sa bude vždy posudzovať so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu.»*. Z citovaného vyplýva, že aj zákonodarca neponíma pojem „nezákonné rozhodnutie“ prísne formalisticky, ale širšie.

Pojem nezákonné rozhodnutie v zmysle zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci zahŕňa nielen rozhodnutia súdov, ale aj rozhodnutia správnych orgánov. V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na skutočnosť, že nezákonnosť súdneho rozhodnutia nie je samostatným dôvodom mimoriadneho opravného prostriedku v rámci občianskeho súdneho konania, na rozdiel od nezákonnosti právoplatného rozhodnutia správneho orgánu, ktoré môže byť konštatované v rámci konania o preskúmanie zákonnosti a postupu správneho orgánu v správnom súdnictve. Preto sa žiada rozlišovať medzi výkladom nezákonnosti rozhodnutia súdu a správneho orgánu pre účely zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

Podľa názoru ústavného súdu sú podstata a zmysel základného práva v zmysle čl. 46 ods. 3 ústavy popreté takým výkladom ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorý vyžaduje, aby zrušujúce rozhodnutie súdu vydané na základe mimoriadneho opravného prostriedku výslovne konštatovalo nezákonnosť zrušeného právoplatného rozhodnutia (či už vo výroku, alebo v odôvodnení), ak na takéto konštatovanie nedávajú procesné pravidlá občianskeho súdneho konania tomuto súdu žiadny priestor a ak sa má v zmysle zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci takéto posúdenie uskutočniť na základe zohľadnenia okolností konkrétneho prípadu. Nezákonnosť zrušeného rozhodnutia je preto materiálnou vlastnosťou zrušeného rozhodnutia, a nie formálnou vlastnosťou zrušujúceho rozhodnutia, hoci dôvod zrušenia musí z tohto zrušujúceho rozhodnutia nepochybne vyplývať.

Ústavný súd dodáva, že zodpovednosť za nezákonné rozhodnutie sa ex lege vzťahuje iba na zrušené právoplatné rozhodnutia a nemá vplyv na použitie riadnych opravných prostriedkov.

Všeobecný súd musí skúmať všetky podmienky nároku na náhradu škody, ktorý vzniká až po splnení všetkých jeho predpokladov, teda až po tom, ako sa ukázali byť neúčinné iné prostriedky ochrany, resp. kompenzácie majetkovej ujmy na základe iných právnych nárokov. Rovnako ostáva úlohou všeobecných súdov zhodnotiť možnosť existencie mimoriadnych výnimočných okolností prípadu, v dôsledku ktorých nemusí zrušenie právoplatného rozhodnutia súdu nevyhnutne vyplývať z nezákonnej povahy tohto rozhodnutia či z jeho rozporu s objektívnym právom, ale môže byť odôvodnené napríklad spornosťou právnej otázky zásadného významu vo veci, ktorá doteraz nebola riešená, resp. sa na jej riešenie rôznia kvalifikované názory, pričom žiadny z týchto

	<p>názorov nemôže byť posúdený ako rozporný s objektívnym právom.</p> <p>Takýmito výnimočnými okolnosťami sa nepopiera objektívny charakter zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu, iba sa vymedzuje rozsah pojmu nezákonné rozhodnutie, ktorého interpretácia je v zmysle uvedených ústavnoprávnych limitov zverená všeobecným súdom.</p> <p>Vzhľadom na uvedené dôvody dospel ústavný súd k názoru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu založené na úvahe, že nezákonnosť zrušeného právoplatného rozhodnutia musí byť vo výroku alebo odôvodnení rozhodnutia, ktorým je toto rozhodnutie zrušené, výslovne konštatovaná, je takým výkladom ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci [najmä § 3 ods. 1 písm. a) a § 6 ods. 1 tohto zákona], ktorý porušuje ich účel a význam, osobitne vo vzťahu k účelu a významu základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, ktorého realizáciu majú tieto ustanovenia zabezpečiť. Namietaný prístup krajského súdu zároveň odporuje základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Rozsudok krajského súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd SR: III. ÚS 155/2011, II. ÚS 25/2011, II. ÚS 71/04, IV. ÚS 170/2012, IV. ÚS 1/2012, . II. ÚS 25/2011, III. ÚS 361/09</p> <p>Ústavný súd Českej republiky: sp. zn. IV. ÚS 1391/09 z 27. decembra 2011</p>

Nálezy – priet’ahy v konaní:

<p>spisová značka</p>	<p>IV. ÚS 68/2012</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ludmila Gajdošiková</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o s’ťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>31. máj 2012</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>S’ťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o náhradu škody na motorovom vozidle, ktoré začalo v roku 2004.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Predmetom konania pred okresným súdom, v ktorom s’ťažovateľ vystupuje ako navrhovateľ, je rozhodovanie o náhrade škody vzniknutej na motorovom vozidle. Podľa názoru ústavného súdu daná vec tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, nie je právne zložitá, aj keď pripúšťa určitý stupeň skutkovej zložitosti veci vzhľadom na potrebu vykonania znaleckého dokazovania.</p> <p>2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet’ahom. Ústavný súd okrem neúčasti s’ťažovateľa na dvoch pojednávaniach okresného súdu (ktoré čiastočne ovplyvnili doterajšiu dĺžku konania) nezistil ďalšie skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na jeho ľarchu v súvislosti s doterajšou dĺžkou konania.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní.</p> <p>Okrem nečinnosti bol postup okresného súdu aj neefektívny, a to najmä v súvislosti s tým, že znalecké dokazovanie v namietanom konaní bolo nariadené až takmer po šiestich rokoch od jeho začatia. Za neefektívnu považuje ústavný súd aj činnosť okresného súdu spojenú so zabezpečovaním znaleckého dokazovania.</p> <p>Za neospravedlňiteľnú nečinnosť okresného súdu považuje ústavný súd obdobie medzi jednotlivými procesnými úkonmi okresného súdu v predmetnej veci.</p> <p>Ústavný súd v zhode so svojou predchádzajúcou judikatúrou zohľadnil skutočnosť, že nie je ústavnoprávne akceptovateľné, že v namietanom konaní okresný súd po viac ako 8 rokoch od jeho začatia nerozhodol vo veci samej.</p> <p>Základné právo s’ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných</p>

	slobôd postupom okresného súdu porušené boli. Okresnému súdu prikazuje, aby konal bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v sume 3 000 €.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	Ústavný súd SR: IV. ÚS 82/2010, IV. ÚS 486/2011

spisová značka	IV. ÚS 98/2012
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	31. máj 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v konaní o zaplataení peňažnej sumy z titulu fakturovanej ceny za plnenie zo zmluvy o dielo (projektová dokumentácia rekonštrukcie rodinného domu), ktoré začalo v roku 2002.
ratio decidendi	<p>1. Podľa názoru ústavného súdu obdobné súdne spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti okresných súdov, a preto namietané konanie nepovažuje z právneho hľadiska za zložité. Po skutkovej stránke ústavný súd pripúšťa určitú mieru zložitosti veci súvisiacu s potrebou vykonať vo veci časovo náročnejšie dokazovanie (vrátane znaleckého dokazovania), zároveň ale konštatoval, že skutková zložitosť veci nemôže ospravedlniť stav, v akom sa konanie nachádzalo v čase doručenia sťažnosti. Ústavný súd navyše vzal do úvahy, že ani okresný súd neospravedlňoval skutočnosť, že v namietanom konaní zatiaľ právoplatne nerozhodol jej skutkovou zložitou.</p> <p>2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania v doterajšom priebehu namietaného konania ústavný súd hodnotí v zásade ako aktívne a účinnosť; sťažovateľka reagovala v primeranom čase na výzvy okresného súdu, navrhovala dôkazy a domáhala sa písomnými podaniami nariadenia pojednávania. Skutočnosť, že sťažovateľka sa nezúčastnila štyroch pojednávania, zásadnejším spôsobom neovplyvnila priebeh konania vzhľadom na to, že sa ich zúčastňoval jej právny zástupca.</p> <p>3. Ústavný súd hodnotil postup vo veci konajúceho súdu v dvoch obdobiach:</p> <p>a) v období od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia okresného súdu o vylúčení veci na samostatné konanie (od 29. januára 2002) do zrušenia jeho v poradí prvého rozsudku vo veci samej zo 14. januára 2004 uznesením krajského súdu zo 6. septembra 2004,</p> <p>b) v období od 17. septembra 2004, keď bol okresnému súdu spis vrátený krajským súdom na ďalšie konanie.</p> <p>V prvom z uvedených období okresný súd vo veci konal v zásade plynulo, keď nariadil celkom šesť pojednávania a o veci rozhodol necelé dva roky od jej vylúčenia na samostatné konanie. Činnosť okresného súdu v tomto období ale ústavný súd hodnotí ako neefektívnu.</p> <p>Druhé z hodnotených období sa podľa ústavného súdu vyznačuje tak neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu, ako aj jeho neefektívnou činnosťou. Neodôvodnene nečinný a aj neefektívny bol postup okresného súdu najmä v súvislosti so zabezpečením znaleckého dokazovania.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že neodôvodnenou nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu v namietanom konaní došlo k zbytočným prietáhom a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Okresnému súdu prikazuje, aby konal bez zbytočných prietáhov.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 116/2012
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	31. máj 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia namietali porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v dedičskom konaní, ktoré začalo v roku 1992.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom dedičskom konaní je zložitú. Právna zložitost' preskúmvanej veci spočíva v tom, že poručiťel bol štátnym príslušníkom USA a dedičia sú štátnymi príslušníkmi Slovenskej republiky aj Maďarskej republiky. Pokiaľ ide o faktickú zložitost', tú predstavuje skutočnosť, že ani samosprávne, ani štátne orgány (polícia), navyše ani dedičia nevedeli preukázať niektoré identifikačné osobné údaje poručiťela. Tieto skutočnosti ústavný súd zohľadnil pri určení finančného zadost'učinenia.</p> <p>2. Ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prietahom. Sťažovateľka síce uplatnila svoje právo a podala žalobu o určenie neplatnosti závetu, o ktorom sa rozhodovalo v občianskoprávnom konaní, ktoré malo za následok vzhľadom na jeho relevanciu pre dedičské konanie jeho prerušenie a ktoré ovplyvnilo doterajšiu dĺžku konania. Túto skutočnosť zhodnotil ústavný súd pri svojom rozhodovaní tak, že procesné úkony sťažovateľky zhodnotil ako úkony, na ktoré bola oprávnená, a ich dôsledkom nemôže byť ich kvalifikácia ako zbytočných prietahov.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní a poukazuje predovšetkým na to, že doterajšie 20-ročné trvanie preskúmvaného konania je už samo osebe celkom jednoznačne neprímerané a neospravedlniteľné [aj keď mu na vrub ústavný súd nepripísal dobu prerušenia konania, ako aj dobu, keď sa spis nachádzal (asi 1,5 roka) aj na odvolacom súde].</p> <p>Ústavný súd sa stotožňuje s hodnotím postupom okresného súdu v namietanom konaní uvedenom v náleze č. k. II. ÚS 349/2011-23 z 9. novembra 2011, na ktorý v tejto súvislosti poukazuje.</p> <p>Pretože ústavný súd už v náleze č. k. II. ÚS 349/2011-23 z 9. novembra 2011 prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov, nepovažoval za potrebné opakovane uložiť okresnému súdu túto povinnosť aj v tomto rozhodnutí</p> <p>Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom okresného súdu porušené bolo.</p> <p>Sťažovateľom priznáva finančné zadost'učinenie každému v sume po 8 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd SR: II. ÚS 349/2011

spisová značka	IV. ÚS 132/2012
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	7. júna 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v konaní o náhradu škody z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia spôsobeného dopravnou nehodou a v konaní o náhradu vecnej škody a škody z titulu straty na zárobku. Konania začali v roku 2007.

<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Predmetom prvého namietaného konania je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky, ktorou sa domáha náhrady škody z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Predmetom druhého namietaného konania je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky, ktorou sa domáha náhrady vecnej škody a škody z titulu straty na zárobku.</p> <p>V oboch prípadoch ide o rozhodovanie o veciach, ktoré tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy súdov prvého stupňa, a preto ich nemožno považovať z právneho hľadiska za zložité. Ani po skutkovej stránke nepovažuje ústavný súd namietané konania za zložité, aj keď vzal do úvahy, že v oboch prípadoch je potrebné vo veci vykonať znalecké dokazovanie.</p> <p>Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu, ktorá v ňom neospravedlňuje doterajšiu zjavne neprímeranú dĺžku oboch namietaných konaní ich skutkovou zložitou. Ústavný súd pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia zohľadnil osobitnú povahu oboch namietaných konaní (náhrada škody spôsobená dopravnou nehodou), ktorá vyžaduje zo strany vo veci konajúceho súdu osobitnú starostlivosť.</p> <p>2. Sťažovateľka poskytovala okresnému súdu požadovanú súčinnosť (neospravedlnená neúčast' na jednom pojednávaní v jednom konaní vedenom a jedna ospravedlnená neúčast' na pojednávaní v druhom konaní nemohla podľa názoru ústavného súdu zásadným spôsobom ovplyvniť celkovú doterajšiu dĺžku namietaných konaní), pričom sa prostredníctvom sťažností adresovaných predsedníčke okresného súdu aktívne usilovala o urýchlenie priebehu namietaných konaní.</p> <p>3. Vychádzajúc zo svojich zistení zo súdneho spisu ústavný súd konštatoval, že okresný súd v tomto konaní síce v primeraných časových odstupoch nariadil pojednávanie, ktoré ale boli spravidla odročované bez podstatného posunu v zisťovaní skutkového stavu, a preto túto činnosť okresného súdu hodnotí ako neefektívnu. Neefektívna bola aj činnosť okresného súdu pri zabezpečovaní znaleckého dokazovania, keďže znalecký posudok mu bol doručený až takmer po dvoch rokoch od jeho nariadenia.</p> <p>Ústavný súd vzal do úvahy aj doterajšiu dĺžku namietaného konania, ktoré začalo doručením žaloby v januári 2007, t. j. trvá do dňa rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti takmer 5 a pol roka bez toho, aby okresný súd vo veci meritórne rozhodol, čo je z ústavného hľadiska vzhľadom na predmet namietaného konania (jeho povahu) neakceptovateľné.</p> <p>V druhom namietanom konaní okresný súd podľa zistení ústavného súdu taktiež koná neefektívne, pričom v tomto konaní navyše došlo aj k obdobiam dlhodobejšej neodôvodnenej nečinnosti. Aj pri akceptovaní skutočnosti, že spis je uložený na lehotu do vypracovania znaleckého posudku nariadeného v konaní z dôvodu, že ide o veci, ktoré spolu súvisia (vznik škody tou istou udalosťou, tí istí účastníci konania), ústavný súd nemohol z ústavného hľadiska ospravedlniť stav, v akom sa toto konanie v čase jeho rozhodovania po viac ako piatich rokoch od podania žaloby nachádza.</p> <p>Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom okresného súdu v oboch namietaných konaniach porušené bolo.</p> <p>Okresnému súdu prikazuje, aby konal bez zbytočných prietahov. Sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie v sume 8 000 €</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Spracovala : JUDr. Gabriela Lacková

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy

Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.